

Una crònica contra l'oblit

Text > NÚRIA SURRELL

«**A** cada cantonada de la ciutat trista hi florien records, com roselles en els marges dels camins.» Les ciutats guarden records, els seus edificis en queden marcats i els seus habitants els duen (més o menys) a la memòria. Quim Curbet (Girona, 1959) agafa la ploma de cronista en el seu nou llibre, publicat per L'Avenç. Amb el títol *Cròniques de Tristia*, l'autor ens ofereix un recull d'històries, anècdotes i records fragmentats en capítols molt curts units per un mateix decorat: Tristia. Situada al llindar de la realitat i la ficció, és una ciutat trista, emboirada, fosca, freda, ombrívola, monocroma i plujosa. Com si d'un personatge es tractés, Tristia transmet l'ànim —o el desànim— en què viuen i sobreviuen els tristians.

Tristia viu en un context concret: la postguerra. Sense trobar-hi citat cap esdeveniment històric, el lector hi veu suficients referències per entendre de què es tracta: un recull de les vides que van succeir-se —o que podrien haver-se succeït, perquè en cap cas s'afirma que siguin personatges i fets verídics— sota el règim franquista a la ciutat de l'autor. El cronista, que pren la primera persona en el primer i darrer capítols, presenta l'obra com unes «modestíssimes cròniques». Les histò-

ries que el lector hi trobarà en són, de modestes. Totes són protagonitzades per aquella gent que no arriba mai als manuals d'història. Tot i això, l'autor, molt astutament, enmig del to anecdòtic que predomina a l'obra, hi introdueix comentaris, imatges i situacions tacades de burla, paròdia, ironia i crítica contra el règim que governa els tristians. Les armes, les prohibicions, els afusellaments i el control són al rerefons de molts dels episodis, així com les bombes que encara queden enterrades en els parcs on els nens surten a jugar.

El llibre fa el retrat d'una època, cobreix tots els àmbits de la vida de la ciutat, des del quiosc i el camp de futbol, fins al museu, la fàbrica i el convent, i hi apareixen totes les edats, professions i rangs. Voler incloure tots els espais i persones té, però, alguna contrapartida. Per una banda, els capítols són petits bocins de la història de la ciutat, de manera que tenen molt poca continuïtat narrativa entre ells —i aquí podríem discutir si d'aquesta obra se'n pot dir novel·la. Per altra banda, els personatges no tenen temps ni espai per aprofundir-se i queden en un pla més caricaturesc. *Cròniques de Tristia* es configura com un retrat fragmentat, amb episodis curts —acompanyats d'unes magnífiques il·lustracions del

mateix autor— i amb aparicions dels personatges igual de curtes. Aquesta fragmentació i poca profunditat, però, estan al servei d'un bé major: plasmar la postguerra d'una ciutat catalana arribant a tots els racons. L'autor no es deixa cap forat de la quotidianitat per exposar i denunciar aquesta realitat davant dels ulls del lector contemporani. I el que plana sobre tota l'obra és una crítica de l'oblit i de la voluntat del poder de maquillar i amagar la història. Una història que, encara que no surti als manuals educatius, es manté viva en edificis, carrers i persones. I ara també en aquest llibre.

CURBET, Quim.
Cròniques de Tristia.
Barcelona: L'Avenç, 2023. 216 p.

del 1982 o de la nit banyolina. A la segona part, «Banyoles, subseu olímpica. La consolidació», l'autor ens mostra un Banyoles transformat pels Jocs Olímpics del 1992. És d'aquesta època segurament una de les fotografies més icòniques, la del boiximà del Museu Darder, conegut com el Negre de Banyoles. La tercera part, «L'evolució constant. Tot un fotoperiodista», es caracteritza pel testimoniatge de tota mena d'esdeveniments, com ara competicions esportives, festes o successos (incendis, el naufragi de *L'Oca*...), i pel seguiment de personatges, com ara polítics amb ac-

titud relaxada (Pasqual Maragall, Jordi Pujol...), i esdeveniments. Finalment, la quarta part, «L'estany màgic. L'escola permanent», significa un retorn a les arrels, concretament un retorn a l'estany de Banyoles, «la seva font d'energia i inspiració incessant».

En definitiva, les fotografies de Duran, tant les de la seva producció gràfica com les de creació més personal i artística, ens mostren una mirada cada vegada més madura i conscient, que juga amb els punts de vista o els enfocaments per acabar deixant un regust perdurable al paladar.

GRABULEDA, Josep; DURAN, Pere. *Pere Duran: Una mirada periodística*. Girona: Rigau Editors, 2023. 107 p.
(Fotògrafs Banyolins; 15)